

Adviescollege —
toetsing regeldruk

> **Retouradres** Postbus 16228 2500 BE Den Haag

Aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Mevrouw mr. drs. I.K. van Engelshoven
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

**ATR, Adviescollege
toetsing regeldruk**
Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag

Postbus 16228
2500 BE Den Haag

T 070 310 86 66
E info@atr-regeldruk.nl
www.atr-regeldruk.nl

Onze referentie MvH/RvZ/MR/bs/ATR1279/2020-U123

Uw referentie

Datum 11 september 2020
Betreft Wijzigingsbesluit vrijstelling Nt2 en omkeerregeling

Geachte mevrouw Van Engelshoven,

Het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) heeft op 22 juli 2020 het besluit ontvangen "tot wijziging van enkele onderwijsbesluiten vanwege de invoering van de omkeerregeling in het mbo en een nieuwe vrijstelling voor het examenonderdeel Nederlandse taal" (Besluit vrijstelling Nt2 en omkeerregeling). De internetconsultatie is gehouden van 15 juli tot 6 september 2020. Het streven is dat in ieder geval de omkeerregeling in werking treedt met ingang van 1 januari 2021. De extra vrijstellingsmogelijkheid treedt mogelijk op een later tijdstip in werking.

Omkeerregeling en vrijstelling op basis van het Staatsexamen Nt2

Dit wijzigingsbesluit regelt dat mbo-studenten op niveau 4 het examenonderdeel Nederlands op een lager niveau mogen afsluiten als zij Engels of Duits op een hoger niveau afsluiten (de 'omkeerregeling'). Uitgangspunt hierbij is dat deze omkering van eisen of het met succes afleggen van het Staatsexamen Nt2 ervoor zorgt dat de diplomawaarde wordt gehandhaafd.

Daarnaast maakt het besluit mogelijk dat studenten met Nederlands als tweede taal (Nt2-studenten) vrijstelling kunnen krijgen voor (onderdelen van) het examenonderdeel Nederlandse taal, op basis van een resultaat dat is behaald voor een Staatsexamen Nederlands als tweede taal (Staatsexamen Nt2). Het is mogelijk dat een student zowel aanspraak maakt op een vrijstelling met het Staatsexamen Nt2 als op de omkeerregeling.

Toetsingskader

ATR beoordeelt de gevolgen voor de regeldruk aan de hand van het volgende toetsingskader:

1. Nuloptie (nut en noodzaak): is er een taak voor de overheid en is wetgeving het meest aangewezen instrument?
2. Zijn er minder belastende alternatieven mogelijk?
3. Is gekozen voor een uitvoeringswijze die werkbaar is voor de doelgroepen die de wetgeving moeten naleven?
4. Zijn de gevolgen voor de regeldruk volledig en juist in beeld gebracht?

1. Nut en noodzaak

De toelichting bij het voorstel gaat in op nut en noodzaak van de maatregelen. Naast het streven om het mbo aantrekkelijker te maken voor internationale studenten benadrukt de toelichting dat de maatregelen voor de betreffende studenten van wezenlijk belang zijn. Voor wat betreft de omkeerregeling betekent dit voor de student dat hij/zij een grotere kans heeft om het diploma te behalen. Daarbij blijft de waarde van het mbo-4 diploma behouden door de eis Engels of Duits op een hoger niveau te beheersen of door inzet van het al afgeronde Staatsexamen Nt2.

Specifiek voor de vrijstelling met het Staatsexamen Nt2 geldt dat er een passende examinering wordt geboden, waardoor de student minder kans loopt op onnodige studie-vertraging of wordt gediplomeerd op een te laag niveau.

Het college constateert dat nut en noodzaak van het wetsvoorstel voldoende zijn onderbouwd.

2. Minder belastende alternatieven

De maatregelen zijn bedoeld als ondersteuning voor mbo-studenten op niveau 4 die niet het Nederlands als moedertaal hebben. Voor studenten kan dit worden beschouwd als een minder belastend alternatief voor de huidige praktijk. Het college constateert daarbij dat onderwijsinstellingen met de voorgestelde maatregelen een extra onderzoekplicht krijgen. De examencommissie van een instelling moet namelijk bij een verzoek van een student tot verlening van een vrijstelling of toepassing van de omkeerregeling onderzoeken of de betreffende student voldoet aan alle (drie) gestelde voorwaarden voor vrijstelling of de omkeerregeling. De examencommissie moet onder andere vaststellen of de student daadwerkelijk "onvoldoende beheersing" heeft van de Nederlandse taal. De meerwaarde van deze verplichting blijkt niet uit de toelichting, en is mogelijk onnodig belastend voor de onderwijsinstellingen en de studenten. Het is immers ook in het belang van de student zelf om het taalexamen op het regulier vereiste niveau af te leggen.

2.1 Het college adviseert de verplichting voor de mbo-examencommissies om te onderzoeken of een student daadwerkelijk onvoldoende beheersing heeft van de Nederlandse taal te heroverwegen.

3. Werkbaarheid

De basis van het besluit is dat alle mbo-4 studenten die voldoen aan de criteria, gebruik mogen maken van de omkeerregeling en/of ontheffing op grond van een Staatsexamen Nt2, ongeacht de opleiding die wordt gevolgd. Aangenomen wordt zodoende dat niveau 2F, voor de diverse opleidingen/beroepen, voldoende houvast hiervoor biedt. Het college merkt op dat de studenten tijdens hun opleiding mogelijk studiemateriaal krijgen aangeboden op niveau 3F. Voor de werkbaarheid en effectiviteit van het voorstel is het essentieel dat de betreffende studenten het Nederlands zodanig (gaan) beheersen dat zij de opleiding kunnen doorlopen en hun vak kunnen uitoefenen. Ook bij gebruikmaking van de omkeerregeling en/of de vrijstelling blijft het mogelijk gewenst om de betreffende studenten, met oog op hun toekomstperspectief, te ondersteunen bij de beheersing van de Nederlandse taal.

De toelichting gaat in op de (eventuele) gevolgen voor hogescholen in het geval studenten doorstromen. Er wordt vanuit gegaan dat deze gevolgen klein zijn, omdat het naar verwachting gaat om een kleine groep studenten. Daarbij is aangegeven dat de "regering zal monitoren hoeveel studenten gebruik maken van deze regeling, vervolgens doorstroomt naar een hbo-opleiding en in de gaten houden in hoeverre zij hierin succesvol zijn". Er wordt verder niet ingegaan op (de monitoring van) de werkbaarheid van de maatregelen binnen het mbo-4, gelet op de diversiteit aan opleidingen en het toekomstperspectief voor studenten, met het oog op hun mogelijkheden op de arbeidsmarkt.

3.1 Het college adviseert om in de toelichting te verduidelijken of en in hoeverre de voorgestelde vrijstellingsmogelijkheid en omkeerregeling werkbaar zijn voor de mbo-instellingen en studenten.

4. Gevolgen regeldruk

De regeldrukparagraaf in de toelichting gaat in op de gevolgen voor de mbo-instellingen: kennisname van de nieuwe regelgeving, het voeren van overleg en het opstellen van beleid en de communicatie hierover naar studenten. Volgens de toelichting betekent dit éénmalige extra nalevingskosten van, naar schatting) € 39,- per bekostigde en niet-bekostigde instelling. ATR verwacht dat deze inschatting aan de lage kant is. Verder bleek bij de internetconsultatie er bij de instellingen zorgen bestaan met betrekking tot de benodigde aanpassing van ICT-systemen. De regeldrukgevolgen van deze aanpassingen worden niet in de toelichting benoemd. Het is aan te raden om bij de mbo-instellingen na te gaan wat de verwachte gevolgen voor de regeldruk zijn en deze gevolgen zowel kwalitatief als kwantitatief in de toelichting op te nemen.

De regeldrukparagraaf gaat ook in op de extra kosten om voor elke student die in aanmerking komt, na te gaan of hij/zij voldoet aan de voorwaarden, en hierover te communiceren met desbetreffende student. Dit is per student en per beslissing naar schatting € 100,- aldus de toelichting. Ook deze inschatting lijkt aan de lage kant, met het oog op de specifieke situatie van leerlingen en de gewenste advisering. Er is (nog) geen berekening opgenomen van de regeldrukkosten voor alle mbo-instellingen (bekostigd en niet-bekostigd).

Om voor de omkeerregeling en/of de vrijstelling in aanmerking te komen, moet de student "meewerken aan onderzoek of anderszins bewijzen te overleggen om aan te tonen dat wordt voldaan aan de voorwaarden". De eventuele gevolgen voor de regeldruk voor studenten zijn nog niet opgenomen in de regeldrukparagraaf.

4.1 Het college adviseert de gevolgen voor de regeldruk volledig in beeld te brengen in de toelichting bij het wetsvoorstel, conform de Rijksbrede methodiek.

Dictum

Gelet op bovengenoemde bevindingen is het eindoordeel ten aanzien van de consultatieversie van dit voorstel:

Indienen / vaststellen nadat met de adviespunten rekening is gehouden.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Hoogachtend,

w.g.

M.A. van Hees
Voorzitter

R.W. van Zijp
Secretaris